

Til Finansdepartementet

19. mai 2014

**Tilrådning om utelukkelse av IJM Corporation Berhad fra
investeringsuniverset til Statens pensjonsfond utland**

Innhold

1	Sammendrag	1
2	Innledning	1
	2.1 Hva Etikkrådet har tatt stilling til	2
	2.2 Kilder	3
3	Kort om IJM Corporation Berhad og IJM Plantations Berhad	3
4	Etikkrådets undersøkelser	4
5	Informasjon fra selskapet	6
	5.1 Etikkrådets kontakt med IJM	6
	5.2 IJM's posisjon	7
6	Etikkrådets vurdering	7
7	Tilrådning	8

1 Sammen drag

Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland (SPU) tilrår å utelukke selskapet IJM Corporation Berhad (IJM) og datterselskapet IJM Plantations Berhad (IJM Plantations) fra investeringsuniverset til SPU. Ved utgangen av 2013 eide SPU aksjer for NOK 78,1 millioner tilsvarende en eierandel på 0,49 prosent i IJM. SPU for tiden har ingen beholdning i IJM Plantations.

Rådet har vurdert om det er en uakseptabel risiko for at IJM er ansvarlig for alvorlig miljøskade i forbindelse med datterselskapet IJM Plantations' utvikling av oljepalmeplantasjer i Indonesia.

Rådet har vurdert fire av IJM Plantations' konsesjonsområder i East Kalimantan som er i ferd med å bli anlagt. Disse konsesjonsområdene dekker til sammen ca 350 km² og ligger i en økoregion som er kjent for sitt rike biologiske mangfold og et stort antall stedegne og truede arter. Rådets undersøkelser tyder på at selskapet har konvertert rundt 100 km² med lavlandsregnskog i 2008-2012 til palmeoljeplantasjer. Konverteringen ser ut til å pågå fortsatt. Videre ser det ut til at selskapet i et av de undersøkte områdene har ryddet skog i buffersoner utenfor konsesjonsgrensen.

IJM har ikke bidratt med noen opplysninger om sine konsesjonsområder verken når det gjelder beliggenhet, skogtilstand eller biodiversitet. Følgelig finnes det ikke konkret informasjon om hvilket biologisk mangfold som vil gå tapt som følge av konverteringen. Rådet legger vekt på at selskapet ikke synes å gjennomføre tiltak for å redusere tapet av biologisk mangfold, og det ser heller ikke ut til at IJM Plantations kartlegger verneverdiene i konsesjonsområdene (*High Conservation Value Assessments*), som kan være et viktig grunnlag for å redusere tap av biologisk mangfold knyttet til konvertering av skog. Selskapet sier at det vil starte arbeidet med sertifisering i regi *the Roundtable for Sustainable Palm Oil* (RSPO) i 2018. Etter rådets oppfatning er dette en uvanlig langsiktig tidshorisont for å oppnå en mer bærekraftig praksis. Når konverteringen fortsetter uten at selskapet gjennomfører tiltak for å sikre at viktige økologiske verdier blir bevart i konsesjonsområdene, forsterkes risikoen for alvorlig miljøskade.

Rådet har kontaktet selskapet flere ganger med spørsmål om dets virksomhet herunder hvilke tiltak selskapet gjennomfører for å redusere miljøskadene knyttet til konverteringen av skog til plantasjer, men rådet har ikke fått svar på spørsmålene. Rådet anser at den manglende viljen fra selskapet til å bidra med opplysninger i seg selv bidrar til å styrke grunnlaget for rådets anbefaling om å utelukke selskapet.

Konvertering av naturskog og habitater til oljepalmeplantasjer innebærer en irreversibel endring av økosystemer og vegetasjon med store konsekvenser for det biologiske mangfoldet. Dette skjer i en truet økoregion som er kjent for sitt rike biologiske mangfold. Det ser ikke ut til at selskapet gjennomfører tiltak for å hindre at viktige verneverdier går tapt, og selskapet ønsker heller ikke å gi informasjon om hvordan det vil redusere skadevirkningene framover. Etter en samlet vurdering anser Etikkrådet at det foreligger en uakseptabel risiko for alvorlig miljøskade som følge av IJMs plantasjevirkosomhet.

2 Innledning

Etikkrådet har vurdert SPUs investeringer i selskapet IJM Corporation Berhad (IJM) opp mot retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPUs investeringsunivers (de etiske retningslinjene).

Ved utgangen av 2013 eide SPU aksjer for NOK 78,1 millioner, tilsvarende en eierandel på 0,49 prosent i IJM. SPU har for tiden ingen beholdning i IJM Plantations.

2.1 Hva Etikkrådet har tatt stilling til

Rådets vurdering er rettet mot IJMs datterselskap, IJM Plantations, som utvikler oljepalmeplantasjer i Indonesia. Rådet har vurdert om det er en uakseptabel risiko for at IJM er ansvarlig for alvorlig miljøskade etter § 2 tredje ledd i retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utlands investeringsunivers.

I tidligere vurderinger av alvorlig miljøskade har Etikkrådet lagt vekt på om:¹

- skaden er stor,
- skaden medfører irreversible eller langsiktige virkninger,
- skaden har store negative konsekvenser for menneskers liv og helse,
- skaden er et resultat av brudd på nasjonale lover eller internasjonale normer,
- selskapet har unnlatt å handle for å forhindre skade,
- selskapet har gjennomført tiltak for å rette opp skadeomfanget i tilstrekkelig grad,
- det er sannsynlig at selskapets uakseptable praksis vil fortsette.

Miljøskade knyttet til konvertering av tropisk skog

Kommersiell hogst og konvertering av tropisk skog til plantasjer regnes som en av de største truslene mot bevaring av økosystemer og biologisk mangfold. Det fører også til betydelige klimagassutslipp, og avskoging og forringelse av skog bidro til rundt 10 prosent av utslippene av klimagasser i verden mellom 2000 og 2009.²

Konverteringen innebærer at trær blir avvirket og vegetasjon fjernet før arealet brukes til å anlegge plantasjer for produksjon av palmeolje, tømmer eller andre monokulturer. Plantasjer er monokulturer som har begrenset økologisk verdi sammenliknet med naturlig skog.

Både FN, Verdensbanken og nasjonale myndigheter i mange land erkjenner nødvendigheten av å redusere avskoging og forringelse av tropisk skog gjennom blant annet FNs *Collaborative Initiative on Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation* (REDD og REDD+) som støttes av Verdensbanken og andre. Den norske regjeringen har bidratt til disse initiativene ved å bevilge opp til 3 milliarder kr i året for å redusere avskoging i utviklingsland. Det er lagt vekt både på nødvendigheten av å redusere utslipp av klimagasser og å bevare biologisk mangfold og å fremme en bærekraftig utvikling.

Indonesia er et av de landene som Norge samarbeider med under REDD+. I Indonesia finnes verdens tredje største regnskog. Landet har også en av verdens høyeste avskogingsrater. Mellom 1990 og 2010 mistet Indonesia 20 prosent av skogen eller mer enn 240 000 km².³ I Kalimantan, der de fleste av IJM's konsesjonsområder i Indonesia ligger, har konvertering av skog til oljepalmeplantasjer vært den viktigste drivkraften bak avskogingen. Utviklingen av plantasjer er også fremover en viktig trussel mot økologisk viktige områder og biologisk mangfold i regionen. Dersom de konsesjonene som myndighetene allerede har tildelt, blir utviklet, vil 94 000 km² bli konvertert innen 2020. Nitti prosent av dette er skog, herunder 41 prosent upåvirket skog.⁴

¹ Se for eksempel tilrådninger om Ta Ann Berhad, Samling Global og WTK Berhad, www.etikkradet.no

² IPCC (2013): Climate Change 2013. *The Physical Science Basis. Working Group I contribution to the IPCC 5th Assessment Report* <http://www.ipcc.ch/report/ar5/wg1/#.Um6XYDhFD5o>

³ <http://rainforests.mongabay.com/deforestation/2000/Indonesia.htm>. Data basert på UN FAO *State of the World's Forest*.

⁴ Kimberly M. Carlson, Lisa M. Curran, Gregory P. Asner, Alice McDonald Pittman, Simon N. Trigg and J. Marion Adeney: Carbon emissions from forest conversion by Kalimantan oil palm plantations. *Nature Climate Change*. 2012

Videre er konvertering av torvmyr en utfordring som særlig gjelder Indonesia ettersom landet står for 60 prosent av de globale klimagassutslippene knyttet til nedbryting av torv.⁵ I tillegg til å være viktige karbonsluk representerer torvmyrer unike økosystemer med et særegent biologisk mangfold. I 2010 inngikk Norge et partnerskap med Indonesia for å støtte landets innsats for å redusere klimautslipp fra avskoging, skogforringelse og ødeleggelse av torvmyr. Som et ledd i avtalen har Indonesia innført et moratorium på utdeling av nye konsesjoner for konvertering av torvmyrer og primærskog. Moratoriet skulle etter planen opphøre i mai 2013, men er blitt forlenget med to år. Moratoriet er en del av Indonesias innsats med å kutte landets utslipp av klimagasser med 26 prosent innen 2020.

Rådet legger til grunn at de tropiske regnskogene hører til de mest artsrike økosystemene på jorda. De er leveområder for mange truede arter og sørger for viktige økosystemtjenester som karbonlagring, vannhusholdning og erosjonsvern. De er viktige for den globale miljøtilstanden, samtidig som hogst og konvertering av skog er en stor trussel mot disse økosystemenes fremtidige eksistens. Mot denne bakgrunn, samt de mange internasjonale og nasjonale initiativene som er tatt for å redusere avskoging og forringelse av tropisk skog, har rådet vurdert risikoen for alvorlig miljøskade knyttet til konvertering av skog og torvmyr. I vurderingen legger rådet vekt på omfanget av konverteringen, i hvilken grad selskapenes konsesjonsområder overlapper med områder med viktige biologiske verdier, og hvilke konsekvenser konverteringen vil ha blant annet for truede arter og deres habitater.

2.2 Kilder

Det finnes lite offentlig informasjon om plantasjevirkksomheten til IJM eller miljøkonsekvensene knyttet til selskapets konvertering av tropisk skog. Rådet har anmodet om informasjon fra selskapet, blant annet informasjon om hvor konsesjonsområdene er lokalisert, skogtilstanden i konsesjonsområdene, miljøkonsekvensvurderinger og kartlegginger av verneverdier i konsesjonsområdene (såkalte *High Conservation Value (HCV) Area assessments*). IJM har ikke svart på rådets henvendelse.

Rådet har derfor gjennomført egne undersøkelser for å lokalisere selskapets konsesjonsområder. Rådet har også forsøkt å klarlegge om IJM Plantations' konsesjonsområder ligger innenfor økologiske viktige områder, om skog vil bli konvertert, og om slik konvertering vil kunne føre til at truede arter og deres leveområder går tapt. Informasjon på selskapets nettsider, satellittbilder, ulike typer kart (vegetasjonskart som viser skogtyper, torvmyrer og kart som viser arealer som er inkludert i Norge-Indonesia-moratoriet), data som er offentlig tilgjengelig hos nasjonale og lokale myndigheter i Indonesia, samt akademisk litteratur er benyttet i dette arbeidet. Disse kildene gir likevel ikke detaljert informasjon om skogtilstanden eller det biologiske mangfoldet i det enkelte konsesjonsområdet.

3 Kort om IJM Corporation Berhad og IJM Plantations Berhad

IJM har virksomhet hovedsakelig innen bygg og anlegg, infrastruktur, eiendomsutvikling, steinbrudd og sementproduksjon og plantasjer.⁶ Selskapet er notert på Bursa Malaysia i Kuala Lumpur.

Konsernet startet med oljepalmeplantasjer i 1985. Plantasjevirkksomheten er eid og drevet av datterselskapet IJM Plantations Berhad (IJM Plantations) som IJM eier med 55,11 prosent. IJM

⁵ Fact Sheet Norway-Indonesia Partnership REDD+, <http://www.norway.or.id/PageFiles/404362/FactSheetIndonesiaPeatMay252010.pdf>

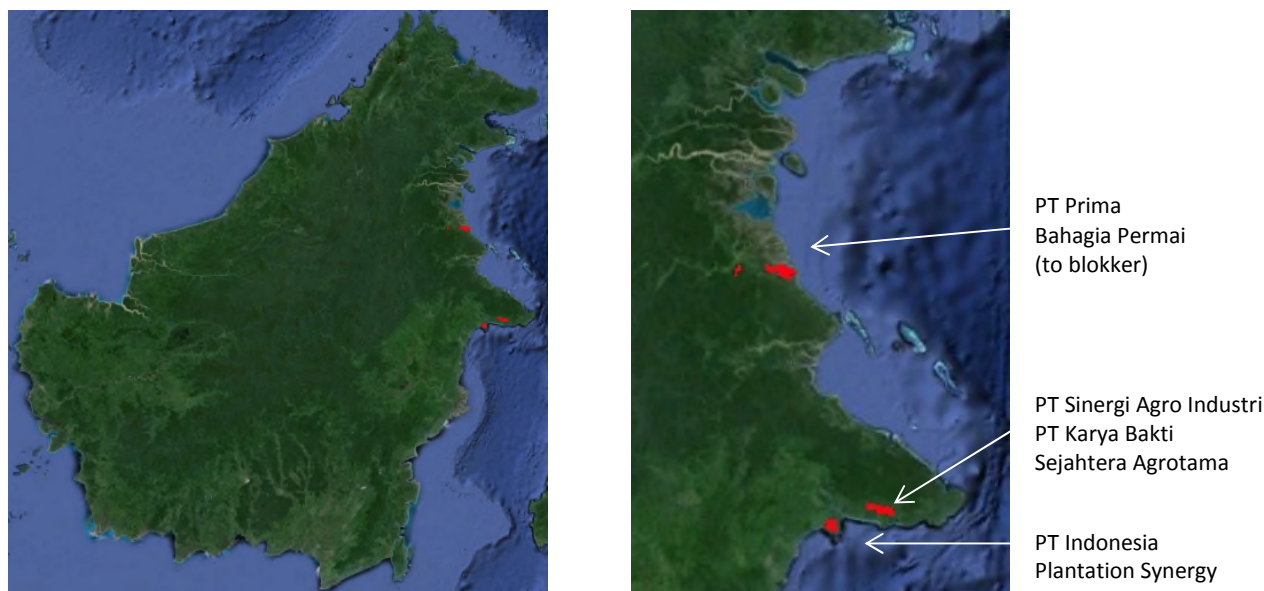
⁶ IJM Corporation website <http://www.ijm.com/web/aboutUs/corpProfile.html>

Plantations er også notert på børsen i Kuala Lumpur. SPU har for tiden ingen beholdning i dette selskapet.

IJM's plantasjevirksomhet var opprinnelig basert i Sabah, Malaysia, der selskapet har elleve plantasjer på til sammen 300 km².⁷ Disse ser ut til å være ferdig utviklet. På grunn av mangel på nytt land utvidet IJM Plantations virksomheten til Indonesia.⁸ Selskapet har majoritetsandeler i fem plantasjer i Indonesia, der den siste ble kjøpt i 2012. Én av plantasjene er ferdig utviklet, mens fire er i ferd med å bli anlagt. Disse ligger alle i provinsen East Kalimantan. IJM Plantations' plantasjeeiendommer i Indonesia er på 540-720 km².⁹

4 Etikkrådets undersøkelser

Rådet har fokusert på anlegg av nye plantasjer der konvertering av skog og torvmyr pågår eller nylig har vært gjennomført. Undersøkelsene omfatter perioden 2008-2012 (eller frem til i dag der data er tilgjengelig). Tabell 1 gir en oversikt over de fire konsesjonsområdene i Indonesia der selskapet er i ferd med å anlegge nye plantasjer, mens Figur 1 viser beliggenheten til disse i East Kalimantan.

Figur 1: Beliggenhet til fire av IJM Plantations' konsesjonsområder som Etikkrådet har undersøkt i East Kalimantan, Indonesia

IJM Plantations' konsesjonsområder i Indonesia ser ut til å ligge innenfor *the Bornean Lowland Rainforest Ecoregion*, som er inkludert i WWF's *Global 200 Priority Eco-regions*¹⁰ på grunn av et uvanlig rikt biologisk mangfold og fordi den er ansett som truet, blant annet på grunn av konvertering av skog til plantasjer.¹¹ Den bornesiske lavlandsregnskogen er i sin naturlige

⁷ IJM Plantations. *Annual Report 2012*; og *Annual Report 2013*.

⁸ IJM Plantations, *Annual Report 2007*.

⁹ Det nedre anslaget er tatt fra *Malaysia Corporate Digest*, 26 September 2012: *IJM Plantations Yields Set To Stabilise With 95% Acquisition Of KBSA* (land bank in Sabah subtracted from reported total land bank (82,763 hectares). Ifølge en AmResearch selskapsrapport om IJM Plantations (17 April 2013), "the size of IJMP's landbank in Indonesia is estimated at 71,660 ha", <http://cdn1.i3investor.com/my/files/dfigs88n/2013/04/17/1478340610-1344853001.pdf>.

¹⁰ The Global 200 er en liste over økoregioner som er identifisert av World Wildlife Fund (WWF) og som bør prioriteres for vern. En økoregion er definert som "a large unit of land or water containing a geographically distinct assemblage of species, natural communities, and environmental conditions". http://www.panda.org/about_our_earth/ecoregions/about/

¹¹ Wikramanayake et al. (2002): *Terrestrial Ecoregions of the Indo-Pacific. A Conservation Assessment*. USA: Island Press. According to WWF, the Global Ecoregions is a science-based global ranking of the Earth's most biologically outstanding terrestrial, freshwater and marine habitats.

tilstand ansett for å være særdeles artsrik med blant annet et stort antall fugle- og plantearter (henholdsvis 380 og 10 000 arter) og med en høy andel av stedegne (endemiske) og truede arter, slik som den bornesiske orangutangen (*Pongo pygmaeus*).

Alle de fire konsesjonsområdene ligger i områder som har vært dekket av lavlandsskog. Til sammen har trolig ca 100 km² med lavlandsskog blitt konvertert i konsesjonsområdene i 2008-2012 (se Tabell 1). Ettersom IJM ikke har bidratt med informasjon, har ikke rådet konkrete data for skogtilstanden i konsesjonsområdene, om de faktisk inneholder viktige verneverdier, om de er leveområder for truede arter eller hvilken betydning de gjenværende skogområdene har i landskapet.

Tabell 1: IJM Plantations' konsesjonsområder i Indonesia som Etikkrådet har vurdert

Datterselskap/ Beliggenhet	Konsesjons- området i km ²		Avskoget areal i konsesjons området 2008-2012 km ²	Status i konsesjonsområdet i 2012
	I hht kart ¹²	Års- rapport ¹³		
PT Indonesia Plantations Synergy	59	205	0	I 2010 så det ut til at konsesjonsområdet besto av jordbruksområder for lokalsamfunnet uten gjenværende skog. Konvertering av området har startet.
PT Karya Bakti Sejahtera Agrotama	13		71	Konsesjonsområdet ligger direkte sør for PT Sinergi Agro Industri (se nedenfor). Hele arealet var dekket av lavlandsskog og ble ryddet i sin helhet mellom 2008-2012 ¹⁴
PT Sinergi Agro Industri	101			Konsesjonsområdet var inntil nylig dekket med skog. Lavlandsskog med tett kronedekke var i ferd med å bli ryddet i 2012.
PT Prima Bahagia Permai	159	170	33	Nærmere 33 km ² med lavlandsskog ble konvertert i 2008-2012. Den gjenværende skogen i konsesjonsområdet vil mest sannsynlig bli ryddet.

I Kalimantan er mye av landskapet og habitatene blitt forringet over mange år, og skogen er blitt fragmentert i det landskapet der selskapet har sine konsesjonsområder. Det innebærer at artsrikdommen og økosystemene som en gang fantes i området, er blitt påvirket over flere år, og at viktige verdier allerede kan ha gått tapt. Samtidig kan det også bety at nettopp de skogområdene som står igjen i konsesjonsområdene, kan ha viktige økologiske funksjoner. Ut i fra beliggenheten til konsesjonsområdene og annen tilgjengelig informasjon legger rådet til grunn at det mest sannsynlig finnes viktige økologiske verdier i konsesjonsområdene.

Konsesjonsområdet til PT Sinergi Agro Industri var inntil nylig dekket av tett skog. Selskapet er nå i ferd med å rydde skogen, og satellittbilder viser at med få unntak er all vegetasjon langs vassdrag og våtmarker blitt fjernet (se Figur 2).¹⁵ Det er ikke klart for rådet om dette er ulovlig. Imidlertid viser kart fra *the National Land Agency*¹⁶ at kantsoner langs vassdrag vest i

¹² Areal er beregnet ved hjelp av Google Earth Pro basert på kart over konsesjonsområdene fra *the National Land Agency's* (BPN).

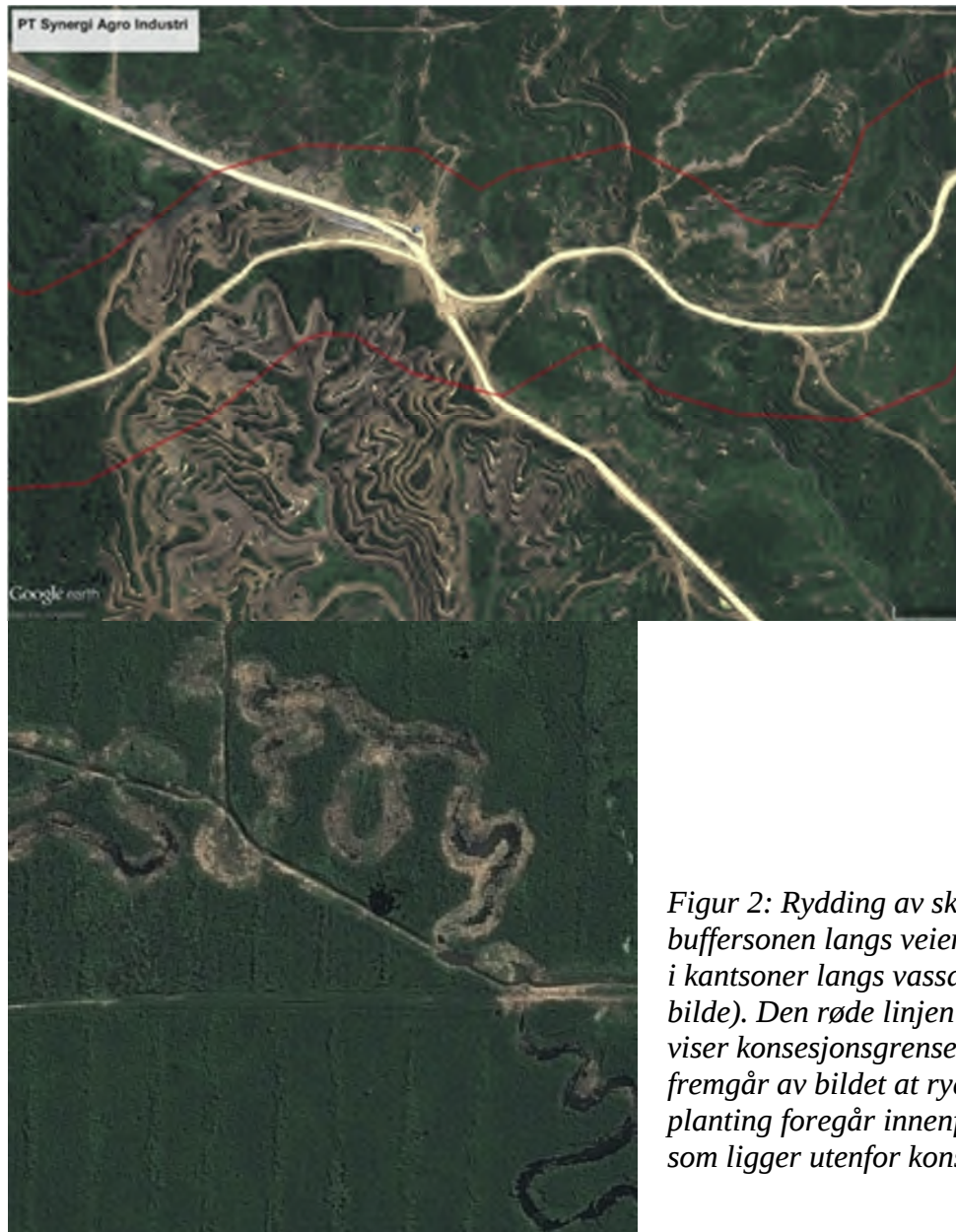
¹³ IJM Plantations *Annual Report* 2013.

¹⁴ Ifølge IJM's hjemmeside ble, PT KBS inkorporert som et 95% datterselskap 25. januar 2010 og i sin helhet ervervet 8. juli 2013, www.ijm.com/web/aboutUs/ir_structure_karya.htm

¹⁵ Google Earth, mai 2010.

¹⁶ BPN Cadastre kart over konsesjonsområdene.

konsesjonsområdet og buffersoner langs veier (ca 200 m bredde) ikke er inkludert i konsesjonsområdet, som kan tyde på at fjerning av skog i disse områdene er ulovlig (se Figur 2).

Figur 2: Rydding av skog innenfor buffersonen langs veien (øvre bilde) og i kantsoner langs vassdrag (nedre bilde). Den røde linjen i det øvre bildet viser konsesjonsgrensen¹⁷ Det fremgår av bildet at rydding og planting foregår innenfor buffersonen som ligger utenfor konsesjonsområdet.

5 Informasjon fra selskapet

5.1 Etikkrådets kontakt med IJM

Rådet kontaktet IJM i mai og september 2012 med anmodning om informasjon om de miljømessige og sosiale virkningene knyttet til selskapets plantasjedrift, blant annet om hvordan utviklingen av nye plantasjer påvirker skog, økosystemer og biologisk mangfold, og hvordan skog med spesielle verneverdier i konsesjonsområdene er blitt identifisert og bevart. Selskapet har ikke svart rådet.

---

¹⁷ Google Earth, mai 2010

I desember 2013 fikk IJM tilsendt et utkast til tilrådning for kommentarer. Selskapet svarte at det ikke ønsket å kommentere tilrådingen.

5.2 IJM's posisjon

IJM Plantation skriver i årsmeldingen for 2013: *“Environmental stewardship has been embedded into our business model to ensure the long-term economic and environmental viability of our agricultural activities. The Group is committed to minimise the impact of its agricultural activities to the environment by pursuing green initiatives such as biodiversity conservation, enhancement and protection, responsible resource management and implementation of effective pollution prevention measures.”*¹⁸

Når det gjelder verneområder, opplyser selskapet at det har *“set-aside more than 8% or equivalent to 5,620 acres [2,327 ha] of its land bank in Sabah for the purpose of conservation, research and education. These conservation areas comprise of natural landscapes that includes wetlands, water bodies, hilly terrains, and secondary forest with high conservation values.”*¹⁹

IJM Plantations har vært medlem av *the Roundtable for Sustainable Palm Oil (RSPO)* siden september 2004. Så langt er ingen av selskapets konsesjonsområder sertifisert. Selskapet har som mål å oppnå RSPO sertifisering for konsesjonsområdene innen 2018.²⁰

6 Etikkrådets vurdering

Basert på den informasjonen som rådet har hatt tilgang til, har Etikkrådet vurdert om det er en uakseptabel risiko for at IJM er ansvarlig for alvorlig miljøskade gjennom datterselskapet IJM Plantations' utvikling av oljepalmeplantasjer i Indonesia. Rådet har konsentrert sin vurdering om fire konsesjonsområder der konvertering av skog og torvmyr til plantasjer pågår eller nylig er gjennomført.

Ettersom IJM ikke har bidratt med noe informasjon i saken, har rådet blant annet basert sine vurderinger på satellittbilder, ulike typer kart, andre offentlig tilgjengelige data og akademisk litteratur. Denne informasjonen gir en indikasjon på skogtyper og -utbredelse, men er ikke detaljert nok til å fastslå med sikkerhet hvilke økosystemer som faktisk finnes i konsesjonsområdene og tilstanden på disse, eller hvilket biologisk mangfold som vil gå tapt som følge av konverteringen.

De fire konsesjonsområdene som rådet har undersøkt, ligger alle i East Kalimantan . Rådets undersøkelser tyder på at selskapet i 2008-2012. har konvertert rundt 100 km² med lavlandsskog, sannsynligvis lavlandsregnskog i god tilstand til plantasjer. Videre ser det ut til at selskapet i et av de undersøkte områdene ser ut til å rydde skog i buffersoner utenfor konsesjonsgrensen, noe som normalt er ulovlig. Omfanget av konverteringen hittil er ikke så stort, men er pågående og vil fortsette fremover. Rådet legger vekt på at selskapets konsesjonsområder ligger i en økoregion, *the Bornean Lowland Rainforest Ecoregion*, som er kjent for sitt rike biologiske mangfold og der anlegg av nye oljepalmeplantasjer er en av de viktigste truslene mot økoregionen. Rådet anser også at selskapets aktiviteter i dette området ser ut til å være i strid med nasjonale og internasjonale initiativer for å hindre avskoging.

IJM gir få opplysninger om hvilke tiltak selskapet gjennomfører for å redusere tapet av biologisk mangfold i forbindelse med anlegg av plantasjer. Det ser ikke ut til at selskapet kartlegger

¹⁸ IJM Plantations' Annual Report 2013.

¹⁹ See footnote 18.

²⁰ RSPO website, www.rspo.org/sites/default/files/ACOP2012_GRW_1-0007-04-000-00-91.pdf

verneverdiene (*High Conservation Value assessments*) i sine konsesjonsområder. Slike kartlegginger kan være et viktig redskap for å redusere tap av biologisk mangfold knyttet til konvertering av skog. Selskapet sier at det vil starte arbeidet med RSPO sertifisering i 2018. Etter rådets oppfatning er dette en uvanlig langsiktig tidshorisont for å oppnå en mer bærekraftig praksis. Når konverteringen fortsetter uten at selskapet gjennomfører tiltak for å sikre at viktige økologiske verdier blir bevart og forvaltet i konsesjonsområdene, forsterkes risikoen for alvorlig miljøskade.

Etikkrådet har kontaktet selskapet flere ganger med spørsmål om dets virksomhet herunder hvilke tiltak selskapet gjennomfører for å redusere miljøskadene knyttet til konverteringen av skog til plantasjer, men rådet har ikke fått svar på spørsmålene. Rådet anser at den manglende viljen fra selskapet til å bidra med opplysninger i seg selv bidrar til å styrke grunnlaget for rådets anbefaling om å utelukke selskapet. Rådet viser i denne forbindelse til stortingsmelding nr. 20 (2008-2009), hvor Finansdepartementet blant annet skriver: "*Departementet legger til grunn at manglende informasjon om et selskaps atferd, og ikke minst manglende vilje fra selskapet til å bidra med opplysninger, i seg selv kan bidra til at risikoen for medvirkning til uetisk atferd anses uakseptabelt høy. Det vil i praksis kunne innebære at en i mindre transparente markeder, der forhold kan være vanskeligere å belegge, ikke kan stille de samme krav til dokumentasjon for å begrunne et uttrekk.*"²¹

Selskapets konvertering av naturskog og habitater til oljepalmeplantasjer innebærer en irreversibel endring av økosystemer og vegetasjon med potensielt store konsekvenser for det biologiske mangfoldet. Dette skjer i en truet økoregion som er kjent for sitt uvanlig rike biologiske mangfold. Det ser ikke ut til at selskapet gjennomfører tiltak for å hindre at viktige verneverdier går tapt, og selskapet ønsker heller ikke å gi informasjon om hvordan det vil redusere skadevirkningene framover. Etter en samlet vurdering anser Etikkrådet at det foreligger en uakseptabel risiko for alvorlig miljøskade som følge av IJMs plantasjevirksomhet.

7 Tilrådning

Etikkrådet tilrår å utelukke selskapet IJM Corporation Berhad og datterselskapet IJM Plantations Berhad fra investeringsuniverset til Statens pensjonsfond utland på grunn av en uakseptabel risiko for at selskapene er ansvarlig for alvorlig miljøskade.

***

Ola Mestad
Leder

(sign.)

Dag Olav Hessen

(sign.)

Ylva Lindberg

(sign.)

Marianne Olsson

(sign.)

Bente Rathe

(sign.)

²¹ St.meld.nr 20 (2008-2009), s. 125, tekstboks 4.6.

<http://www.regjeringen.no/pages/2172105/PDFS/STM200820090020000DDDPDFS.pdf>